

การผสมพันธุ์

เล็ก ธนสุกาญจน์ สพ.บ.

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

คือ 6 เดือนครึ่งหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะผสมพันธุ์
ตามประจำเดือนครึ่งแรกก็ไม่ใช่อันตรายอะไร
แต่ทางที่ดีแล้วควรผสมพันธุ์ตาม ประจำ
เดือนครึ่งที่สอง เพราะว่าดูนั้นจะโตม

โอกาสเจริญเติบโตได้เต็มที่
สิ่งที่ทำให้ดูนั้นตัวเมียมีประจำเดือนครึ่ง
แรก (Age of Puberty) คือ ๖ เดือน, พันธุ์
และเพราะเหตุหนึ่ง ๆ นอกจากนั้นดัง แวดตอม
โดยเพราะการเลี้ยงดู ถ้าดูนั้นได้รับการ
เลี้ยงดูอย่างสมบูรณ์ได้แล้ว มักจะมีประจำ
เดือนเร็วกว่าดูนั้นที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างไม่
สมบูรณ์.

การมีประจำเดือนสำหรับดูนั้น (Oestrum)
หมายถึงเวลาที่ไข่ตกแล้วหลุดลงมา
ตามท่อนำไข่ และเวลานั้นดูนั้นตัวเมียจะยอม
ให้ดูนั้นตัวผู้ผสม เราแบ่งระยะเวลาก่อน
มีประจำเดือนและหลังประจำเดือน เป็น ๓ ระยะ
ด้วยกันคือ.

1. ระยะ ก่อน มี ประจำ เดือน
(Prooestrus) ในระยะที่สัตว์แสดงว่าเริ่ม
จะถึงเวลาที่จะมีประจำเดือนแล้ว ตอนนั้นจะ
มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในอวัยวะสืบพันธุ์

การผสมพันธุ์ครั้งแรก ที่มนุษย์เริ่ม
ผสมพันธุ์กันไม่ได้ตั้งใจเลยไว้เพื่อ
นอกจากแกเหงา และ
อาหาร เมื่อยาม อดอยาก
ไม่คาดคิดพอที่จะใช้ ดูนั้น
ต่อมาดูนั้นก็ยังเปลี่ยน
เนื่องจาก
และทำการคิดเด็กมา
จึงใช้มันทำประโยชน์
ช่วยคนจนมาใช้
ใช้แข่งกันมาก
ในทางราชการด้วย
ในบ้านเรา เด็ก
จึงจะเห็นได้ว่าเจ้า
ให้เจ้า
กับ ดูนั้น ของ คน
อาจจะเป็น
แล้วแต่ความดีใจของ
ดูนั้นตัวเมีย
(Age of
๗-๑๒ เดือน แล้ว
เป็นระยะ สืบมาเดิม

เช่นที่ปากช่องคลอด, ช่องคลอดแถมมดลูก
จะมีเลือดมาคั่ง และ เซลล์ ที่บวดยะเหต
มักจะร่วงไป คือ การ ที่ จะ ขบ ษา เมือก ออก
มา ตอนนเซตของ ช่อง คลอดมี เม็ดโด-
ทิตขาวชนิด Large Polymorphonuclear
เด็กน้อยมี Mononuclear leucocytes และ
Nucleated epithelial cells บ้าง แต่ไม่มี
Cornified cells

2. ะยะมีประจำเดือน (Oes-
trum) คือถึงระยะตอนที่สุนัขตัวเมียยอมให้
ตัวผู้ผสม ระยะนี้ยาวนานราว 11-16 วัน
ตอนนั้นจะ ดัง เกิด เห็น ปาก ช่อง คลอด ขยาย
บวมแดงขึ้น ในบางตัวจะเห็นได้ชัด แต่บาง
ตัวจะมีบางเล็กน้อย และมีโลหิตสดๆ หยด
ออกมาจากปากช่องคลอด บ้างที่หาใช้
เกิดขึ้นจากประจำเดือนไม่ อาจจะมีเกิด
จากเหตุอื่นก็ได้เช่น เนื้องอกในช่องคลอด
(Venereal Lymphosarcoma) แต่ข้อแตก
ต่างก็ คือ ถ้าเกิดจากเนื้องอกแล้วจะเห็นมีโด
ทิตสดๆ หยดอยู่ทุก ๆ วัน และมีจำนวนมาก
กว่า เมื่อตรวจดูจะเห็นมีของออกอยู่ หาก
อย่างอื่นที่จะสังเกตเห็นได้ ว่า สุนัขมี ประจำ เดือน
ก็คือ มันจะมีบีด่างบอยกรวดกรวย มี
อาการเขาใจได้คือเพ่งตรงข้ามเพิ่มขึ้น และ
เมื่อตัวผู้ผสมก็ยินยอมโดยดี อาการภายใน
ที่เปลี่ยนแปลงคือ ปากช่องคลอดและช่อง-

คลอดจะมีเลือดมาคั่ง ตอนนเซตทของคลอด
มีเม็ดโดทิตขาว Leucocytes และ Epithe-
lial Cells อ้อยมาก แต่อาจจะมี Cornif-
ied Cells บ้างเล็กน้อยหรือไม่เลยก็ได้.

3. ะยะ (Metœstrom) เป็นระ
ยะที่บวดยะดับพันธุต่าง ๆ กันเข้าดีสภาพเดิม
คือหลังจากสุนัข ตัวเมียผสม ประจำ เดือน แล้ว
ผสมไม่คิดหรือไม่ได้ผสมก็ตาม ตอนนพวก
บวดยะดับพันธุต่าง ๆ จะไม่มีการคั่งของโด-
ทิต และ เซลล์ของช่องคลอดมีเม็ดโดทิตขาว
(Leucocytes) และ Epithelial cells มาก
และมี Cornified Cells บ้างเล็กน้อย

4. ะยะพัก (Dioestrum) เป็น
ระยะซึ่งอยู่ระหว่างระยะมีประจำเดือน ตอนน
เซตของช่องคลอดจะมีจำนวนเม็ดโดทิตขาว
(Leucocytes) และ Epithelial Cells ไม่
แน่นอน และอาจมีหรือไม่มี Cornified
Cells ก็ได้

สาเหตุที่สุนัขตัวเมียเมื่อมีประจำ
เดือนแล้วไม่ยอมให้ตัวผู้ผสม อาจจะมี
เนื่องมาจากเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

1. สุนัขนั้นพวงเคยมี่ ประจำ เดือน เป็น
ครั้งแระหรือมหลายครั้งแต่ไม่เคยผสมเลย.
2. ความกำหนัดยังมีไม่เต็มที่
3. ตัวผู้ใหญ่กว่าตัวเมียมาก จนกระ
ทั้งตัวเมียนานาหนักตัวผู้ไม่ได้.

๕. ภายในช่องคลอดอาจจะมีหนองออก
เมื่อเวลาผสมควรระวังระดับพันธุของตัวผู้
ให้เข้าปากให้เต็ม แต่บางตัวเหมือนนก
ที่ผสมในช่องคลอดแล้ว ยอมให้ตัวผู้

๖. บริเวณใกล้ เคียงกับที่ระดับพันธุ-
หรือต่อมที่ทวารหนัก (Anal
) อีกเล็กน้อยหรือสอดคางหงตั้งแตรตั้งข้าง
เวลาตัวผู้ผสมไปถูกเข้าทำให้

เวลาผสมในบางรายถ้าปล่อยให้ผสม
ตามธรรมชาติแล้วไม่สำเร็จ เมื่อตรวจดูถ้า
ไม่สำเร็จจากข้อ 4 ข้อ 5 แล้ว เราต้องช่วย
การช่วยจะได้อีก ก่อนนอน
ควรทำความสะอาดด้วยผ้าพันแผล แล้ว
ควรระวังไม่ให้ตัวเมียได้ มีผู้ช่วยอีก
คนหนึ่งคอยพยุงส่วนท้ายของตัวเมียโดยใช้มือ
จับไว้ แล้วจึงให้ตัวผู้ผสม ในบางครั้ง
ก็ช่วยจับให้ตัวผู้เข้าไปในช่อง-
คลอดของตัวเมียด้วย ซึ่งในบางรายต้อง
ใช้เข็ม ๗ จิ้งถ้าเรจ.

เนื่องจากลักษณะตัวเมียมีความกำหนด
จะเห็นว่ามันไม่ยอมให้ตัวผู้
จะกัดเมื่อตัวผู้ ชนผสม ถึงแม้
จะจับมันก็จะ แล้งง อาการ ชัด ชน ดิน รน
ถ้ามันไม่ยอมจะกัดทันที วิชาแก้แบ่งออก

เป็นดังอย่างคือ
ก. โดยธรรมชาติ คือรอต่อไปสัก
3-4 วัน พอให้มีความกำหนดเต็มที่แล้วจึง
ผสม

ข. โดยใช้ยาช่วย ยาที่ใช้ช่วยนั้นเป็น
Hormone ซึ่งตั้งเคราะห์ครั้งแรกโดย Dodds
ชื่อ Stilboestrol ($C_{18}H_{20}O_2$) เป็นผงดี
ขาวไม่กตม ไม่ละลายน้ำ ที่ไซมเป็นเม็ด
ดำหรับกิน และ เป็น Oily Solution ดำ-
หรับฉีดเข้ากตามเนื้อ.

สาเหตุที่ผสมไม่ติด อาจจะเป็น
จากดังต่อไปนี้คือ.

1. ตัวเมียเป็นหมัน ทงนี้อาจจะเนื่อง
จากโรคของรังไข่, ใ้รับการเตียงคไม้ด หรือ
เนื่องจากมอายุมากแล้ว หรือเนื่องจากกาม
พันธุ.
2. ตัวผู้เป็นหมัน อาจจะเป็นเนื่องจาก
กามพันธุ หรือเนื่องจากใ้รับการเตียงคไม้ด
จะตรวจพบได้โดยนำเอาเชือกตัวผู้มาใส่ถุงกตอง
จุดที่กตม ความว่องไวแข็งแรงของมัน ถ
เชือกตัวผู้ ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้แล้ว ถึงจะ
มีชีวิตอยู่ก็ตามมันจะหมด ความดำ มารถ ที่จะ
ผสมกับไซ้ได้.
3. วันทีผสม ตามปรกตลักษณะตัวผู้
ประจำเดือน ไซ้จะลุกแฉ่งหัดนพร้อม ๆ กัน
หลายใบ ไซ้เหล่านี้จะถูกผสมหรือ ไม่ก็ตาม

จะผ่านมาอย่างช้า ๆ ตามที่อธิบายไว้ แล้วถึง
 ปีกและคัมคดุก ไข่ไม่ล้มสามารถเคลื่อนไหว
 ได้เองแต่ด้วยลักษณะพิเศษภายในของที่นำมา
 ไข่เองที่ทำให้ ไข่เคลื่อนที่มาได้ โดยน้ำหนัก
 (Gravity) ตามปรกติแล้วไข่มีอายุสั้นกว่า
 เซอตัวผู้ และในการผสมนั้น เซอตัวผู้จะไป
 ถึงตัวเมียของที่นำไข่ภายในเวลา 2-3
 นาที หลังจากผสมทงนเพราะเนื่องจากการ
 บีบตัวของกล้ามเนื้อคดุก และที่นำไข่ ดัง
 นั้นจึงควรผสมให้ถี่ ๆ วันที่ไข่สดนั้น คือราวๆ
 ตอนจวนหมดประจำเดือน ราววันที่ 6 ถึงที่ 9
 ของการมีประจำเดือน และควรผสมอย่าง
 น้อยสองครั้งห่างกัน 1 วัน.

หลังจากผสมแล้ว 1-2 วัน สุนัขตัว
 เมียมักต้องกาวพอกนอน หลังจากนี้ราว 1
 เดือนถึง 6 อาทิตย์ การเลี้ยงดู และการ
 Exercise ก็เหมือนอย่างธรรมดา ตอนราว
 3-5 อาทิตย์ ควรถ่ายพยาธิตัวกลม ทั้ง
 เชื้อกันว่ามีนอาจระคิดตุกในครรภ์ได้ ระยะ
 เวลาตั้งครรภ์ประมาณ 63 วัน ในวันที่ 60
 มันจะมีอาการกระวนกระวาย อยู่ไม่ค่อยสุข
 ตอนนั้นควรให้ยาระบายอ่อนๆ เช่นน้ำมันงาดัด
 ถ้ำของลูกควรให้น้ำมันระหุ้ง อาหารควรเป็น
 อาหารเบื่กที่ง่าย และควรจะมีพวก
 Bone meal หรือให้พวก เกดือ แคลด เซียม

ผสม ให้กิน และควรให้น้ำมันคัมปลา
 ด้วยเพราะมี Vit D มาก ซึ่งไปช่วยในการ
 ที่ร่างกายจะได้ใช้แคลเซียม

เมื่อจวนจะคลอดสุนัขท้อง นั้นจะ กระ-
 วนกระวายมองตโน้นตี่ ตกตดกตมมันจะ
 ตะกยตั้งต่าง ๆ เช่นผ้าที่ปูให้และอย่าไม่เป็นสุข
 มันจะเล็ดออกเอาที่เสียบ ๆ แห่งหนึ่งเบื่กคดอด
 ดูก ถ้าสุนัขปล่อยมักจะชอบไปออก ที่สุนัขบ้าน

ในการคลอดควรปล่อยให้เบื่กไปโดย
 ธรรมชาติ อย่าไปพยายามกวนมันเดยจนกระ
 ทั่งตดสุนัขได้คลอดออกมาหมดแล้ว แต่ใน
 สุนัขพันธ์เล็ก ๆ มักจะมีอุปสรรคในการคลอด
 เสมอ เป็นต้นว่าตูกใหญ่ออกไม่ได้เบื่กต้น
 ในรายเช่นนี้จำเป็นต้องทำการผ่าตัด เอาตูกออก
 ทางหน้าท้อง

ในการท้องครราวหนึ่ง ๆ มักจะให้ตูก
 ราว 3-6 ตัว แต่ก็มีบางรายให้ตูกน้อยกว่า
 นั้น ตูกสุนัขพออายุ 3 อาทิตย์ เราสอนให้กิน
 อาหารได้แล้ว ตอนนั้นเราจะเริ่มให้ของมันได้
 โดยให้กินอาหารวันละ 5 ครั้ง ใน 3-4 อา-
 ทิตย์แรก อาหาร ที่ให้มันนม ผัด ปนกับ
 Lactol หรือ Nestle's milk และให้อาหาร
 อื่น ๆ ซึ่งเป็นอาหารเบื่กที่ง่าย ๆ ควร
 ให้กินน้ำมันคัมปลา กับนมสดมัน และปน
 แคลเซียมฟอสเฟตลงไปในอาหารด้วย.